Boriss Tamme stipendium sai kümneaastaseks

13 aastat tagasi - 12.12.2012 Autor: AM

Alates 2002. aastast annab TTÜ Arengufond nelja Eesti IT ettevõtte toel välja TTÜ pikaaegse rektori, akadeemik Boris Tamme nime kandvat stipendiumi, mille suuruseks 6400 eurot. Tänavu mitte, sest stipendiumi rahastajad otsustasid võtta vaheaasta.

Boris Tamme stipendium on mõeldud infotehnoloogia või süsteemitehnika erialal doktorikraadi kaitsnud kuni 35-aastastele TTÜ õppejõududele või teaduritele. Eesti Teaduste Akadeemia noorim liige, TTÜ professor Tarmo Uustalu oli 2002. aastal selle esimene stipendiaat. „Kõik on asjalikud noormehed olnud, küll ainult noormehed," ütleb üks stipendiumi asutajatest, Cybernetica AS juhatuse esimees akadeemik Ülo Jaaksoo.

Boris Tamme stipendiumi juures on tähelepanuväärne asjaolu, et selle saajatele ei tehta mingisuguseid ettekirjutusi, kuidas nad selle kulutama peaksid. Puudub ka otsene aruandluskohustus.

„Et noored inimesed saaksid oma teadusvaldkonnas aasta või poolteist natuke vabamalt tegutseda, ringi vaadata ja vajadusel uusi sihte seada" kirjeldab Jaaksoo stipendiumi asutajate eesmärki. Üheks meeldivaks kohustuseks on osalemine igal aastal stipendiumi jagamise päeval toimuval söömaajal, millel eelnenud aastatel välja valitud istuvad TTÜ rektori, stipendiumi rahastavate ettevõtjate ja värske laureaadiga sama laua taha.

„Ma pean ausalt ütlema, et ma olin just tulnud järeldoktorantuurist Portugalist ja olin kodumaal kodu asutamas," meenutab kümne aasta tagune esimene stipendiaat Uustalu. „Ja seepärast oli stipendiumivõimalus minu jaoks väga tänuväärne."

„Suur tunnustus ühel poolt ja tol ajal ka konkreetne finantsiline süst," leiab 2005. aasta stipendiaat, praegune TTÜ professor Gert Jervan. Temagi oli tol hetkel just Eestisse naasnud pärast kaheksat aastat Rootsis ja sõlminud TTÜ-ga kaheks aastaks järeldoktorilepingu. Boris Tamme stipendium oli tema sõnul „motivaator ülikoolis pikemalt jätkamiseks".

Kvaliteeditunnistus noortele

Uustalu sõnul on Boris Tamme stipendium toiminud nagu omalaadi kvaliteeditunnistus noortele IT-teadlastele TTÜ-s. Ta peab väga tähendusväärseks, et kõik laureaadid on jäänud tööle TTÜ juurde, kuigi mitu on käinud ära järeldoktorantuuris. USA-s järeldoktorantuuris on sel aastal ka värskeim stipendiaat Jürgo Preden.

Boris Tamm suri 2002. aasta veebruaris. Sama aasta maikuus toimus Cybernetica, mille asutajate hulka ta kuulus, viienda sünnipäeva tähistamine. Selle raames toimunud ürituste käigus hakkas idanema ka temanimelise stipendiumi loomise idee.

„Stipendium loodi austusena oma õpetajale ja ideede generaatorile," ütleb üks stipendiumi asutajatest, Fujitsu Servicesi kliendi-ja partnerlussuhete direktor Niilo Saard. Ettevõttes Assert, millest praegune firma välja on kasvanud, töötas siis kuus inimest, kes olid tulnud kunagisest Eesti Teaduste Akadeemia Küberneetika instituudist, mida Boris Tamm pikalt juhtis.

Nii Jaaksoo kui ka Saardi sõnul ettevõtted ise stipendiumist mingit otsest kasu ei saa – ei paku see ju erilist reklaamivõimalustki. Kuid „mida kõrgemal on Eesti IT-haridus, seda paremini läheb ka Eesti firmadel," usub Saard.

Stipendiaadi valivad TTÜ Arengufondile avalduse esitanud kandidaatide seast neli rahastavat firmat. Samas on juba aastaid nõuandev hääleõigus antud ka varasemate aastate laureaatidele.

Aeg maha

Pärast kümmet aastat leidsid nüüd rahastajad, et selleks aastaks tuleks aeg maha võtta.

Jaaksoo mõtiskleb sellegi üle, et ehk oleks aeg ka teisi eesmärke sättida. Seni on stipendiumi jagatud väga vabas vormis, võib-olla tuleks midagi ümber korraldada. Aga võib-olla ka mitte.

2013. aasta kevadel toimub TTÜs Boris Tamme mälestuseks konverents. Lähem info konverentsi, Boris Tamme, stipendiumi ja stipendiaatide kohta on leitav aadressil http://www.ttu.ee/boris-tamme-stipendium.

ERIK ARU

AKADEEMIK JA STIPENDIUM

Boris Tamm (1930-2002)

Akadeemik Boris Tamm oli laiemalt tuntud kui TTÜ pikaaegne (1976-91) rektor. Enne ja pärast seda oli ta tegev Eesti Teaduste Akadeemia Küberneetika Instituudi juures, olles selle direktor, asedirektor ja peateadur, aastail 1997-2002 aga Cybernetica AS-i vanemteadur.

Vähem teati seda, et absoluutse muusikalise kuulmisega Boris Tamm õppis keskkooli kõrvalt muusikakoolis Villem Kapi juures klaverit ja kompositsiooni, kuid otsustas pärast kooli lõppu hoopis Tallinna Polütehnilise Instituudi kasuks.

Boris Tamm oli ka Eesti NSV Ülemnõukogus 1988. aastal vastuvõetud suveräänsusdeklaratsiooni redaktsioonitoimkonna esimees.

Tehnikadoktor 1970. a, Eesti Teaduste Akadeemia liige 1972. a, Soome Tehnikateaduste Akadeemia ja Rootsi Kuningliku Inseneriteaduste Akadeemia välisliige. Rahvusvahelise automaatjuhtimise föderatsiooni (IFAC) president 1987-90.

Boris Tamme stipendium

Stipendium on mõeldud IT või süsteemitehnika erialal doktorikraadi kaitsnud kuni 35-aastastele TTÜ või TTÜ allasutuse õppejõule või teadurile. Selle asutasid 2002. a sügisel Abobase Systems AS, Cell Network AS, Cybernetica AS ja Oracle'i Eesti filiaal. Viimase asemel on stipendiumi aastaid toetanud AS Datel.

Senised laureaadid

2002 - Tarmo Uustalu, akadeemik, TTÜ programmeerimiskeelte semantika professor, TTÜ Küberneetika instituudi juhtivteadur

2003 - Andri Riid, TTÜ proaktiivtehnoloogiate uurimislabori vanemteadur

2004 - Jaan Raik, TTÜ digitaalsüsteemide verifitseerimise professor

2005 - Gert Jervan, TTÜ Infotehnoloogia teaduskonna teadusprodekaan, TTÜ usaldusväärsete arvutisüsteemide professor

2006 - Sven Nõmm, TTÜ Küberneetika Instituudi vanemteadur

2007 - Tanel Alumäe, TTÜ Küberneetika Instituudi vanemteadur

2008 - Juhan-Peep Ernits, TTÜ rakendusliku tehisintellekti dotsent

2009 - Artur Jutman, TTÜ arvutitehnika ja -diagnostika õppetooli vanemteadur

2010 - Eduard Petlenkov, TTÜ automaatjuhtimise ja süsteemianalüüsi õppetooli dotsent

- Uudised

- Lahendused
- Tarkvara